

A Szent Margit Intézet rövid története

Az Isteni Megváltó Leányai Szerzeteskongregáció első főnöknője Steinmayr Stanislaa anyja 1920-ban határozza el, hogy Budapesten leánygimnáziumot létesít. A megvalósítás utódára, Maurer Bonaventura anyára szállt. Budapesten a kongregációnak nem volt épülete, ezért a Váli utca és Fehérvári út sarkán levő Székesfővárosi Polgári és Elemi Iskola egyik emeletét kérték kölcsön négy évre.

Csernoch János esztergomi érsek hercegprímás jóváhagyta a Szervezeti Szabályzatot, s megadta a jogot az I. gimnáziumi osztály elindítására. Haller József kultuszminiszter 1920. augusztus 1-jén engedélyezte az intézet megnyitását és évről évre való felfejlesztését.

1920 szeptemberében 37 nyilvános és két magántanulóval indult az Isteni Megváltó Leányai budapesti Szent Margit Leánygimnáziuma. A gimnázium vezetésére Simon Károly érseki főgimnáziumi igazgatóhelyettest, világi tanárt kérte fel a rend. A gimnáziumban kezdettől fogva tanítottak világi tanárok, akik keresztény nevelésben részesítették az idejáró tanulókat.

A megalapított leánygimnáziumot Árpádházi Szent Margitról nevezték el, mert a rend benne látta az akkori idők, a háború, az összeomlás, az első kommunista diktatúra, a trianoni béke után a magyarság felemelkedésére ösztönző példaképet. Az ő példája nyomán és az ő erényeinek követésében akarták nevelni a fiatal leánynemzedéket.

„Mi Szent Margit mély vallásosságát, szerénységét, önzetlenségét, nemzetnevelő szellemét akarjuk átültetni a fogékony női lelkekbe, nevelve és oktatta őket minden szépre, nemesre, lelket emelőre. Mi Szent Margithoz hasonlóan gárdát akarunk nevelni, mely nemes érzéseivel javítsa, emelje a sárba tiport és – sajnos erkölcsi süllyedésben szenvedő magyar lelkeket.” - olvasható az évkönyvben.

Gombos M. Gabriella házfőnöknő pedig a soproni általános főnöknő hivatalos helyetteseként végezte a szervezést. Segítőik: elsősorban Dr. Bitter Illés, a ciszterci gimnázium igazgatója és a ciszterci szerzetestanár atyák, akik abban az időben még nem építették meg a mai gimnáziumi épületüket, így szintén a Váli utcai épületben kaptak helyet.

Az 1922-23. iskolaévben már 3 osztállyal, 110 tanulóval indult tanítás. A kezdettől itt tanító Cser M. Margit nővért előljárói az érsekújvári Szent Katalin Intézet főnöknőjévé nevezték ki. Ebben tanévben kezdett itt tanítani Szabó M. Erika nővér, az intézet későbbi igazgatója; a diákok által szeretett Erika nővér. A tanítás szerzetesi szellemisége elmélyült, és részben egyéni útra tért, ettől az évtől a művészettörténet és a zene tanítására nagy hangsúlyt fektettek.

A Kongregáció az 1924-25. tanévre megszerezte a Nagyboldogasszony út 12. sz. alatti villát (ma Ménesi út) a gimnáziumban tanító nővérek lakásául. A 1925. február 3-i Szent Margit ünnepélyen Csernoch János bíboros érsek személyes jelenlétével tüntette ki az Intézetet. A rend szociális gondoskodása megmutatkozik abban, hogy 186 tanuló közül 52 szegény gyermeket részesített jelentős segítségben.

Az 1926-27. iskolai évben megnyílt a leányinternátus a Ménesi út 8. sz. alatt. Az 1927-28-as tanév végén volt az első érettségi vizsga. A végzősöket e szavakkal bocsátották útjukra: *„Erre a Margit-lángra vigyázzatok! Nincs hozzá jogotok, hogy elhomályosítsátok, avagy elkoptassátok. Ez a láng bennetek a szent és magyar leányok magasságába vágyik, engedjétek útjára bennetek ezt a lángot. Úgy amint akkor, mikor kicsinyek voltatok a nyolc év nagysága előtt. Mert most is kicsinyek vagytok az élet rengetege előtt. Azért fogjuk meg újra kezeteiket. És még egyszer megáldunk titeket, sokat imádkozunk értetek és mindig várunk, haza várunk benneteket jövőtökkel együtt.”*

A Kongregáció 1928. március 6-án tartott vezetői tanácsülésén az általános főnöknő előterjeszti, hogy a nővérek közel nyolc év óta járnak át a Váli utcába tanítani, először a pesti Horánszky utcai kollégiumból, majd az időközben megvásárolt Ménesi úti villából, ami nehezzé teszi a közösségi életet. 1929 elején sikerült megállapodni a Kongregációnak egy amsterdami céggel 900 000 holland forint kölcsönt felvételéről – a kongregációt alapító győri püspök hozzájárult a kölcsön felvételéhez. A kölcsönt 25 éven át, évenként 120-140 000 pengővel törlesztették a nővérek.

Az 1928—29. tanévben jelentős számú tanulóval külföldi tanulmányútra indulnak az intézet nővérei. A közel két hetes utazással bejárták Svájcot és Felső-Olaszországot. Ezzel az intézet vezetősége új szint adott az ismeretszerzés és a szélesebb látókör kialakítására a diákoknak.

Az 1930. évben a tanulók száma már 313-ra emelkedett, s a kölcsönépületben a túlszűfolttság már-már elviselhetetlen volt. Sok nehézség után Gombos M. Gabriella főnöknő fáradságot nem ismerő buzgólkodásával sikerült megszerezni a Szent Imre herceg útja 5-7 sz. (ma Villányi út) alatti ingatlant. A Kongregáció anyagi erejét felülmúló áldozatkészséggel megindította az építkezést.

A tervező dr. Fábrián Gáspár műépítész, a statikai számításokat Baczó Andor okl. mérnök végezte. 1930. március 19-én megtörtént az első kapavágás. Az 1931-32. évben a nővérek napról napra bejárták a készülő új épületet. Az építés lelke Gombos M. Gabriella főnöknő volt, aki művészi ízléssel, gondos körültekintéssel mindenre gondolt, javított, ellenőrzött.

„Itt egy őszinte vallomással tartozom. Az épületet nem csak a tervező építész alkotja. Fontos az, hogy legyen a megrendelőben is kedv, tudás és akarat, hogy tudja, mit akar, és milyen akar. Vagyis hogy tudja irányítani a tervezőt. Itt egy tipikus esettel állunk szemben. A Szent Margit Gimnázium zseniális főnökhasszonya, Gombos M. Gabriella, nemcsak okos, művelt, hanem szuggesztív erejű alkotóművész is volt oly értelemben, hogy amit akart, azt értésére tudta adni a tervezőnek. Soha nem sikerült volna úgy megtervezni, úgy kivitelezni a hatalmas épületet, ahogy sikerült, Gabriella főnökő együttműködésével. Az ő szuggesztív erejét ma is érzem és iparkodtam mindenben követni... Jelszava volt: mindenben a legszebbet és a legmodernebbet, de a stílus mindenképp feletti szeretetével. Így építettem neobarokk stílusban a hatalmas épületkomplexumot.” – emlékezett vissza Fábrián Gáspár.

Az intézet neobarokk stílusú háromemeletes épületét 1932 októberében adta át rendeltetésének a fenntartó rend főnöksége. Az épület a művészi szempontokat sikeresen egyesítette a higiénia és modern pedagógia követelményeivel. A leánygimnázium 10 termet, a líceum és német gimnázium 11 tantermet, a népiskola 2 tantermet kapott. Korszerű szertárak, fedett uszoda (364 m²), gyakorló konyha, könyvtár egészítette ki. A diákok által használt kert és a sportpályák területe 2500 m² volt.

1932-33-as évet az új épületben – az építkezés miatt kissé késve – október 3-án kezdték meg. Az idegen nyelvek alaposabb tanítására Modernnyelvi Középfokú Leányiskola nyílt: a latint felváltotta a német nyelv oktatása, és a 10-14 éves tanulók módosított polgári iskolai tanterv szerint tanultak. A reál- és gyakorlati tantárgyakat német nyelven tanították a diákoknak. A második modern nyelvként a franciát vagy az angolt választhatták a lányok.

A szülői társadalom kérésére megnyílt a Tanítóképző első osztálya, s az új intézetbe költözött az elemi iskola is. Eddig az intézethez tartozó elemi iskola az úgynevezett *Mókusházban* működött a Ménesi út 12. szám alatt. Gombos Gabriella főnökő nevezte így az épületet és a kis elemistákat mindig csak „mókuskáimnak” szólította. Ez lett a később a Tanítóképző gyakorló iskolája.

Az 1933-34-es tanévben a valláserkölcsei nevelés elmélyítésére a felső osztályok tanulói között megalakult a Mária Kongregáció és a Ráskai Lea önképzőkör. Arányaiban is figyelemre méltóan bővült a növendékek szociális munkája; karácsonykor 300 szegény gyermeket segítettek.

Az 1934-35-ös iskolaév az intézet életében nagy változást hozott. Simon Károly, aki 15 éven át volt igazgatója az intézetnek, a Vallási és Közoktatási Minisztertől meghívást kapott a Közoktatásügyi Tanácsba. Az iskola vezetését Szabó M. Erika nővér vette át. Az elmélyülő csendes munka eredményeként egymás után születtek meg az értékes értekezések

az évkönyvekben a tanárok tollából, gyors ütemben fejlődtek a szertárak, benépesült a könyvtár. Ebben az évben kezdtek a diákok levelezni finn, francia, lengyel és német tanulókkal.

1934. december 14-én Hóman Bálint kultuszminiszter kíséretével meglátogatta az intézetet Schuschnigg osztrák kancellár és Darányi Kálmán földművelésügyi miniszter. Meghatottan köszönte meg a növendékek üdvözlő szavait: „*Még sohasem sajnáltam úgy, hogy nem tudok magyarul, mint éppen ma, mert sajnós, nem tudtam a maguk előzékenységét azzal viszonzni, hogy magyarul köszönjem meg kedvességüket, miután olyan szépen üdvözöltek engem anyanyelvemen.*” Két nappal később, december 16-án Serédi Jusztinián dr. hercegprímás áldotta meg ünnepélyesen az intézetet. A szülők számára ekkor rendeztek először lelki gyakorlatot dr. Marczell Mihály egyetemi tanár vezetésével.

Az 1935-36-os tanévben a kéthetes olaszországi tanulmányútra előzetesen vetített képes előadássorozaton készültek fel a diákok. Az alsóosztályos tanulók 10 napos szabadlevegős tanításon vehettek részt a Kongregáció újszászi nyaralójában. Új tanárként érkezett a tehetséges Galavits M. Geraldine nővér, aki később nagy hatást gyakorolt az ifjúságra. Elkészült a szép teraszos kert, kiépültek a sportpályák és a korinthusi oszlopsoron nyugvó szabadlevegős iskola.

Az 1936-37-es tanévben a Tanítóképző Intézet 5 évfolyamossá fejlődött, így az első képesítő oklevelet ebben az évben kapták az itt végző tanítónők.

Az 1937-38-as év legkimagaslóbb eseménye az Eucharisztikus Kongresszus volt. 23 olasz püspököt láttak vendégül 23 tanteremben. (A szülők és a gyermekek kényelmes bútorokkal rendezték be a tantermeket lakószobának.) Közvetlenül az Eucharisztikus Kongresszus után indult el 100 tanuló a kéthetes franciaországi tanulmányútra.

Az 1938-39-es iskolaévben Maurer M. Bonaventura általános főnöknő 18 évi munka után megvált a hivatalától. Örökségébe Berghofer M. Berchmana Anya lépett. Ennek az évnek oktatási reformja az iskola szervezeti felépítésében is változásokat hozott. A latint tanító Szent Margit Leánygimnázium mellett az intézetben addig működött a Modernnyelvi Középfokú Leányiskola (10-14 évesek számára). Ezt a Tanítóképzővel összevonva alakult meg a latinmentes nyolc osztályos középiskola; a Szent Margit Nőnevelő Intézet.

Az 1939-40-es iskolaévben gyászolták az iskolalapító rendfőnöknő Steinmayer M. Stanislava anyja elhunytát is. A tanulók a Dunántúlon tettek tanulmányi kirándulást. Nagy esemény volt a visszacsatolt Felvidékre való bevonulás november 4-én, zászlóavatással ünnepelte az iskola. Az 1940-41-es iskolaévben Erdély visszacsatolásával még jobban

áthatotta az iskola közösségét a segíteni akarás. Júniusban befejezte működését a gimnázium mellett fennálló Tanítóképző.

Boldog Margitot 1943-ban a Szentatya szentté avatja. Egy hónapig körüljárt a diákok között az iskola birtokában levő Szent Margit ereklyéje (az elhurcolás közben nyoma veszett) és minden nap más osztály fogadta be és köszöntötte.

Az 1943-44-es iskolaévet a közelgő bombatámadások miatt már március 31-én berekesztették a nővérek. Amíg folyt a tanítás, a front közeledtével az ellátó személyzet nem tudta elvégezni a munkát, így a tanulók maguk takarították a tantermeket osztályfőnökeik irányításával.

1944. április 3-án az épület elé és mögé 3 bomba hullott...(Egy fel nem robbant bombát 2010 nyarán találtak meg az intézet volt kertjében!) Több, mint 1700 ablak kitört, a csatorna, a gázvezeték, s a falak megrongálódtak. Az intézetünkben tartózkodó 150 növendék tanáraival együtt imádkozva az alagsorban élte túl a bombatámadást. Senki sem sérült meg... Április végén a főváros 200 személyes szükségkórházat rendezett be az épületben.

Az 1944-45-ös tanév a gimnázium fennállásának 25. esztendeje volt. Az épület magán viselte az 1944. évi április 3-i bombatámadás okozta sérüléseket. Tanításról szó sem lehetett, mivel az 505. sz. hadikórház foglalta le az épületet. (Az Intézetben 800-1000 sebesült katonát ápoltak.) A növendékek mégis nagy számban jelentkeztek: a gimnáziumba és a líceumba 941 tanulót írtak be. A Szent Erzsébet Intézet 5 tanteremmel, a Szent Imre Gimnázium 1 tanteremmel sietett segíteni szorult helyzetükben. Ezt egészítette ki az internátus ebédlője, amit tanításra rendeztek be. Az internátusi alsó osztályokat a Klotild-ligeti nyaralóban helyezték el. A légitámadások miatt a valódi tanévnyitás későbbre maradt. A *Veni Sancte*-n csak a tanári kar vett részt a kápolnában. A vidéken élők körlevelet kaptak tanulmányi feladataikról, s az elvégzett munkáról osztályfőnökeiknek írásban számoltak be.

1944-ben október 3-án indulhatott csak meg a tanítás; de a beiratkozottak harmada jelent csak meg. Később Erdélyből, s az országból mindenünnen menekülők közül, akik idesodródtak, be-bejártak, mígnem tovább folytatták a menekülésüket. A légitámadások miatt október 14-én hivatalosan is bezárták a nővérek az iskolát. Budapesten maradt tanítványaik egy része egész december 23-ig szorgalmasan felkereste tanárait, akik tanították őket. A Klotild-ligeti osztályokban aránylag békés körülmények között taníthattak. Ezt a lehetőséget használta ki kongregációnk - más szerzetesrendekhez, egyházközségekhez hasonlóan – az üldözöttek, zsidók életének megmentésére a vészorszakban. Erre így emlékezett vissza Hevesi Erzsébet, Adora nővér: *Amikor Erika nővér megnyitotta ezt a házat, felkért engem, hogy itt a gondnoki szerepet elvállaljam. Tanítás után minden nap kimentünk Klotild-ligetre*

Ernesta nővérrrel, aki sajnos már nem él. Ausztriából volt nálunk. Vittünk a gyerekek részére élelmet, minden szükségest mi szereztünk be. Erika nővér segíteni akart azokon a kis gyerekeken, akiknek otthon az élelmezésben hiánya volt, vagy a szülők egy része katona volt vagy börtönben volt. Nemcsak a nyári hónapokban, hanem ősszel és tavasszal is ott laktak nálunk. Tanárok jöttek és tanították őket. 1944. március 19-én megtörtént hazánk német megszállása. Tanult nálunk egy pár zsidószármazású gyerek, akiket mi meg akartunk menteni. Így esténként a fiatalabb tanárok egy-egy gyermeket kísértek ki Budapestről magukkal a Nyugati pályaudvaron keresztül a rendőrök mellett elhaladva, úgyhogy mindenféle érdekes sapkát föladtunk a lányok fejére, hogy eltakarjuk a göndör hajukat, nehogy fölismerjék a származásukat. De ezek nem csak margitos gyerekek voltak! Ugyanis a margitos zsidó származású szülők megkértek bennünket, hogy rokonaik gyermekét is mentsük meg. Legalább 18-20 teljes idegen zsidó származású kis növendék volt nálunk, hetekig is; ameddig a veszély el nem múlt, vagy a szülők nem tudták őket biztonságba helyezni. A Perlesz harisnyagyárosnak a lánya, Flamm Marika – aki most Ausztráliában él – is közöttük volt. Nemcsak a növendékek éltek ott, hanem felnőttek is. Erika nővér el sem mondta azt, hogy ezek kik. Hol itt, hol ott egy kis szobában egy házaspárt helyeztünk el, vagy egy félénk leánykát. Igazán ezt Istenszeretetből tettük.

Amikor bejöttek az oroszok a fél Klotild-liget a mi otthonunkban lelt menedékre: Az asszonyok nagyon féltek, mert az oroszok éjjel megtámadták őket. Nagyon soknak a férje katona volt; éjjel sikongattak. Ekkor Erika anyáék megnyitották az egész házat: ötvenhatvanan lehettek. Itt élték át e nehéz napokat. Erika anyának olyan nagy szíve volt és mindenkivel jót tett...”

Pécs elestének hírére azonban a szerzetesnővéreknek haza kellett küldeniük Budapestről a távolabb lakókat. Ezután körlevelekben, tanórákra lebontva juttatták el a tananyagot a diákoknak, akik hó végén osztályfőnökeiknek küldött levelekben számoltak be haladásukról. Decembertől a főváros körülvételével ez is megszűnt. A fővárosban december 22-ig, a belövések szaporodása ellenére a tanulók, még mindig bejártak tanáraikhoz. Aztán váratlanul bekövetkezett a főváros ostroma. A szilveszteri bombázásban az épület nagyon megrongálódott: a színházpadlás beszakadt, közfalak repültek ki, a főfalból is kiszakadt egy rész, a legnagyobb kár a nővérek lakását érte; a harmadik emeleti nagy terem teljesen eltűnt, a lakószobák két sora elpusztult. A háború befejezése után óriási erőfeszítéssel sikerült tető alá hozni az épületet, az ablakokat, ajtókat kijavítani. A könyvtári állomány 20%-a, a szertári állomány nagy része eltűnt.

Nehezen indult meg az 1945-46-os tanév. A Katolikus Tanügyi Főigazgatóságot valósággal megrohmozták a szülők. „Mindenki katolikus iskolába akarja beírni gyermekét. Nyugodtak akarnak lenni afelől, hogy gyermekeik jó nevelést kapnak. A tandíj nagysága nem számít. A Margit Intézetben... egy egyszerű rendőr mind a nyolc évre ki akarta fizetni leánya tandíját, csak hogy felvegyék a gimnáziumba. 1946. május 30-án a margitos szülők részt vettek az egyházi iskolák védelmére alakuló kalocsai Szülők Szövetsége nagygyűlésén, s júniusra az egész országban megalakult a Szülők Szövetsége.

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium 75.000/1946. sz. rendelete alapján a 4 osztályos elemi és a 8 osztályos gimnáziumi képzés megszűnt. Életre hívták a 8 osztályos általános iskolát és a 4 osztályos gimnáziumot. Ennek értelmében, a Margit Intézetben az 1945-46-os tanévben 12 általános iskolai osztály mellett 9 gimnáziumi és 4 líceumi osztály indulhatott. A megrongálódott épületen átsüvített a hideg őszi szél. A tanulók összegűjva, kabátban ültek a hideg termekben. Novembertől márciusig a téli munkarend szerint tanítottak, azaz minden osztály másodnaponként járt be az iskolába tanulni.

Az 1945-46-os tanévben az 1300 tanulóból csak 40-nek jutott ingyen ebéd a dán akciónak köszönhetően. Hála a Redda Barnen svéd gyermekmentő akciónak, az 1946-47-es tanévben 4 hónapon át 900 tanuló kapott tápláló ebédet.

A leánygimnázium Szent Margit-köre eucharisztikus, missziós, szociális, sajtó, és kulturális szakosztálya élénk tevékenységbe fogott. A Ráskai Lea Önképzőkörben modern költőkről, a népi írókról (Ady, Babits, Móricz, Tamási, Illyés, Kodolányi stb.) vitáztak, tanulmányokat olvastak fel, verseiket mutatták be.

Az 1947-es évtől élesedett a kommunista párt küzdelme a kisgazdapárt és az egyház ellen. 1947. március 11-én elfogadták a kötelező iskolai hitoktatás megszüntetését. Ilyen körülmények között került sor a Margit Intézet fennállása negyedszázados jubileumának megünneplésére 1947. május 18-án. A mintegy 5000 fős közönség – közöttük 1300 margitos növendék – áhítatos csendben hallgatta a máris sok üldöztetést szenvedett bíboros hercegprímás, esztergomi érsek Mindszenty József méltató szavait: „*Az ezeréves magyar katolikus pedagógiának 25 éves kis rügyecskéje ez az intézet... A Veszprémből kiinduló és Sopronból Budapesten keresztül a csepeli munkás-leánygimnáziumig elnyúló új hajtásokat ugyanaz a szellem táplálja; az alázatos királyleány önfeláldozó Isten- és emberszeretete.*”

1948-ban az országos tiltakozás ellenére az országgyűlés június 16-án megszavazta az egyházi iskolák államosítását. Csak a Demokrata Néppárt és a Keresztény Női Tábor képviselői szavaztak ellene. Slachta Margit képviselő 2449 tiltakozást tett le a parlamenti ülés elnökének asztalára. A XXXIII. törvényt Tildy Zoltán református lelkész – köztársasági elnök

még azon a napon kihirdette. Ezzel 1948-ban megszűnt a Margit Intézet. Az új vezető megérkezéséig az intézet tanárát, dr. Knoll Istvánt bízták meg az irányítással. A nővérek még az épületben maradhattak, de az itt tovább működő Állami Szent Margit Gimnáziumban nem vállalhattak tanítást, de volt még hitoktatás. A III. emeleti folyosón volt a kollégium és a nővérek lakása, ez folyosói szekrényekkel keresztben volt elzárva. (A leányok a nehéz szekrények eltolásával titokban találkozhattak a nővérekkel.) A nővérek a kápolnának csak az oratórium részét használhatták (mai magyar szertár), a klauzura rács zárva volt és a diákok nem érintkeztek a nővérekkel. A diákkápolna egy darabig még működhetett, de 1950-ben az érettségizők már nem tudtak bemenni a kápolnába.

Az egyházi iskolák bezárásakor Mindszenty József bíboros hercegeprímás megtiltotta a szerzetestanároknak az állami iskolában való alkalmazás elvállalását, mert nem akarta annak kitenni őket, hogy világnézeti vagy erkölcsi elkötelezettségükkel szemben álló nyilatkozatokra, tettekre készítsék őket.

1948. december 26-án, karácsonykor tartóztatták le a Mindszenty József bíborost. 1949 januárjában tragikus fordulat következett be a Margit Intézet életében. Összehívták a tantestületet és személyenként hangosan kellett nyilatkozniuk, hogy mint vélekednek a bíboros felől: bűnös-e vagy nem? A feltett kérdésre Knoll István igazgató úr és hat tanár társaválaszolta, hogy a bíboros büntelen. Knoll igazgató úr néhány mondatban még méltatta is a bíboros-hercegeprímást, mire kivezeték az iskolából, s többet nem térhetett vissza. A hatból két tanárnak megkegyelmeztek, ők maradhattak „a megjavulás reményében”, a négy másik kollégát elhelyezték. Az új igazgató dr. Újváry Pál, (magyar-francia szakos, volt Eötvös-kollégista) lett. A diákokat is megkérdezték ugyanerről, de ők nagyrészt összetépték az ívet, volt osztály, ahol letépték a plakátot, és amikor keresték rajtuk, akkor félelmükben megették, hogy meg ne találják náluk, mert akkor eltávolították volna őket az iskolából. Levették a falakról a keresztet.

1949. november 16-án meghalt Szabó Maria Erika anyja, a volt igazgatónővér, akinek a temetésére kiszöktek a diákok. A régi egyenruhában mentek ki a temetésre, ahol sorokba rendeződtek, s mint egykori diákok vonultak a gyászkocsi mellett és után.

Miután a rend kifizette utolsó kölcsöntörlesztési adósságát is, a kommunista hatalom parancsára 1950. június 18-án éjjel fegyveres rendőrök törtek az épületbe és 10 perc felkészülést adtak a 48 nővérnek a távozásra. Már egy héttel előtte leponyvázott teherautók sora állt végig a Villányi úton. A nővérekhez besurranó növendékek vitték a híreket. Amikor az államvédelmisek éjjel döngetni kezdték az ajtót, az egyik leányka a még utolsóként a kápolnában maradt kegytárgyakat is mentette fölfelé a Ménesi-út felé, ahol nem álltak

teherautók. Néhányan a teherautóra rakott nővéreket sokáig követték kerékpáron, mert tudni akarták, hová viszik őket. Az átadási jegyzőkönyvet a rend részéről Dr. Eszterle Edit nővérnek kellett volna aláírni, de ő ezt megtagadta, kifejezve ezzel az eljárás törvénytelenységét.

Az elhurcolt nővéreket Mezőkövesdre telepítették ki. A matyók között már az első napokban híre járt, hogy kiket hurcoltak hozzájuk. Tejet, kenyeret, élelmet vittek nekik, majd éjjel kiengedték őket. A nővérek szétszéledtek, ki-ki ahová tudott; többnyire vidékre, családjukhoz.

1950-ben Martos Flóra Gimnáziumként működött az iskola, majd a gimnázium növendékeit szétszórták más iskolákba.

1950-től kezdve az Agrártudományi Egyetem egy része talált otthont az épületben. Véglegesen 1967-ben költöztek ki Gödöllőre.

1954-es tanévtől a Kaffka Margit Gimnázium kapott termeket az épületben, melyet 1967-ben teljesen birtokba vehetett. A margitos diákok találkozóikat nem tarthatták egykori iskolájukban. 1988-89-ben az épületet felújítják, és kialakítják a mai állapotot.

1989. szeptember 29-én több mint ötszáz egykori Margitos diák lépett be a díszterembe, ott volt Flamina és Erneszta nővér. Madary Éva, Krúdy Teréz, Sesztay Sára vezetésével alakult meg a Budai Margitosok Baráti Köre. A kedves nővérek ideiglenes tartományfőnöke, Huszár Ilona Lujza nővér kérelmére a Kongregáció hivatalos bejegyzése is megtörtént. November 30-án új vezetőséget választottak az öregdiákok, az elnök egykori testnevelőtanárunk, Dr. Lindner Ernőné Geecső Zsuzsa - Zsuzsa néni - lett.

1990. március 1-jén megérkezett Balogh Mária Rita nővér Linzből és ő lett a magyarországi tartományfőnöknő. 1991. március 16-án Rita anya és az öregdiákok felkeresték Dr. Bánhegyi Emil polgármestert és előadták a rend igényeit a Mókus-házra és a Horánszky utcai kollégiumra. 1991. május 25-én a Kongregáció képviselőivel felkeresték Kálmán Attila államtitkárt a rend ingatlanjainak visszaadása ügyében.

1991. december 30-án Balogh M. Rita anya tartományfőnöknő, Hargittai Anna M. Magna nővér, dr. Szálka Béla, a Kongregáció jogtanácsosa, dr. Szálka Irma és dr. Andriska Jolán tárgyaltak Juhász János igazgatóval arról, hogy a rend két egyházi osztályt szeretne indítani. Végül 1992-ben egy egyházi osztály indulhatott, s az ünnepélyes Veni Sancte-t Kerényi Lajos atya tartotta 1992. szeptember 5-én a Szent Imre kápolnában.

1992 őszén az öregdiákok megalapítják az Árpádházi Szent Margit Alapítványt, az iskolaépület felújítási munkáinak támogatására. A gimnáziummal közösen fedezték a

felújítási munkák költségeit. Nagy küzdelmet folytatnak azért, hogy újra megindulhasson a Szent Margit Intézet.

1992-ben Juhász János igazgató hozzájárult, hogy az öregdiákok helyreállíttassák a kápolnát. Nagy anyagi áldozattal, és sok személyesen végzett szépítési munkával elvégezték a felújítást. 1993. augusztus 31-én elhelyezték a díszteremben az iskola tervezőjének, Fábíán Gáspárnak a mellszobrát. 1995. februárjában megkezdődött a díszterem felújítása.

1996-ban a Kongregáció visszakapta a Szent Margit Gimnázium épületét, az állami Kaffka Margit Gimnázium jogutód nélkül megszűnt. A Kongregáció megalapította az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kaffka Margit Gimnáziumát, melyben tovább tanultak a már beiskolázott állami osztályok, de ekkor már csak egyházi osztályokat indítottak. Az utolsó állami osztály 2000-ben érettségizett. A Szent Margit Gimnázium nevet az intézmény 1998-ban vette fel újra. A gimnáziumban 6 évfolyamos és 4 évfolyamos gimnáziumi képzés indult el.

2002-ben a rend kialakította az új klausurát a negyedik emeleti padlástérben. 2003 áprilisában az új felső kertben Rita anya és a BMBK közös ajándékát, egy Szűzanya szobrot állítottak fel a hajdaniról készült fénykép alapján. Az öregdiákok rendszeres ingyenes korrepetálással segítették és segítik ma is a diákok tanulását. Diákalapítvány nyújt támogatást a rászoruló diákok étkeztetéséhez.

2008-ban kezdődött a gimnázium rekonstrukciója a Kongregáció bőkezűségéből. Megújultak a szaktantermek, a lift, a mellékhelyiségek, korszerűsítették a világítást. Szent Margit képet kapott a kápolna és elhelyezték a Keresztút stációit is.

2010-ben megindult az első nyelvi osztály.

Használt nevek:

Az alapító kongregáció neve 1920-ban: Isteni Megváltó Leányai

A fenntartó kongregáció neve 1932-ben: Redemptorissa szerzetesnők

A fenntartó kongregáció neve 1938-ban: Isteni Megváltó Leányai (Redemptorisszák)

A fenntartó kongregáció neve 1996-ban: Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek

Kongregációja

Alapított iskola: Budapesti I. kerületi Szent Margit Leánygimnázium

A fenntartott iskola 1939-ben: A budapesti XI. ker. Szent Margit Leánygimnáziuma, Modernnyelvi Középfokú Leányiskolájának és Nőnevelő Intézete

A fenntartott iskola 1943-ban: Budapesti XI. ker. Szent Margit Leánygimnáziuma és Nőnevelő Intézete

A fenntartott iskola 1938-ban: Budapesti XI. ker. Szent Margit Tanítónőképző-Intézete és a vele kapcsolatos Gyakorló Iskola

A fenntartott iskola 1996-ban: Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kaffka Margit Gimnáziuma

A fenntartott iskola 1998-ban: Szent Margit Gimnázium

Felhasznált irodalom:

Szálka Irma: A budai Szent Margit Intézet története 1920-1948. Budapest, 1991. kiadó: Szálka Irma. 19. old.

Szent Margit Gimnázium jubileumi évkönyv

Évkönyvek 1925-1947.